

Силабус курсу:

КРАЇНИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА ПІВДЕННО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	
Рік підготовки:	
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	екзамен

Автор курсу та лектор:

к.і.н., доц., Сафонова Наталія Михайлівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри історії і археології України

посада

nsafonova@i.ua

електронна адреса

+38-0999062601

телефон

за розкладом

консультації

месенджер

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «**Викладач лабораторних та практичних занять:**», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Основними цілями курсу «Країни Центральної та Південно-Східної Європи» є ознайомлення студентів з історією передумов і особливостей створення і розвитку незалежних національних держав в названому регіоні у міжвоєнні часи 1918-1939рр., що намагалися дійти і утриматись статусу суб'єкта міжнародних відносин.

Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде

знати:

- тенденції суспільно-державницького розвитку країн Центральної та Південно-Східної Європи у міжвоєнні часи I пол. XX ст.;
- особливості соціально-економічного розвитку країн Центральної та Південно-Східної Європи;
- характерні риси демократичних та авторитарних режимів в країнах регіону;
- роль провідних державних та політичних діячів в історії цих країн;

вміти:

- використовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу;
- аналізувати карту як джерело інформації про основні тенденції розвитку міжнародних відносин та місця в них різних країн;
- визначати роль людського фактора в історії, давати багатогранну характеристику історичних особистостей, розкривати внутрішні мотиви їхніх дій, складати політичні та історичні портрети;
- виявляти протиріччя в позиціях, різні інтереси, потреби соціальних і політичних груп, окремих осіб та їх роль в історичних подіях;
- виокремлювати основні риси демократичних та авторитарних режимів, встановлених в країнах Центральної та Східної Європи;
- тлумачити та застосовувати поняття і терміни: Угорська радянська республіка, режим “санації” (оздоровлення), авторитаризм, федерація, конфедерація, патріотизм, національні держави, тоталітаризм, шовінізм, фашизм.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та уявлення з курсів Всесвітньої історії, Історії України та української культури; окремі теми, тісно пов'язані з основними проблемами таких наук, як соціальна філософія, соціологія, політологія, етнологія, психологія, етнічна та етнополітична конфліктологія.

Мета курсу (набуті компетентності)

Основною метою навчальної дисципліни «Країни Центральної та південно-Східної Європи» є формування у молоді систематизованих концептуальних знань та уявлень про події міжвоєнного часу 1918-1939рр., утворення нових національних держав на теренах Європи внаслідок розпаду колишніх імперій, особливості розвитку нових держав та міжнародні відносини цього періоду, в час, коли розбіжності інтересів унеможливлювали політичну співпрацю центральноєвропейських держав.

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувачами вищої освіти буде набуто наступних компетентностей:

- здатність орієнтуватись у базових, фундаментальних та спеціальних історичних знаннях;
- здатність використовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу;
- аналізувати карту як джерело інформації про основні тенденції розвитку міжнародних відносин та місця в них різних країн;
- визначати роль людського фактора в історії, давати багатогранну характеристику історичних особистостей, розкривати внутрішні мотиви їхніх дій, складати політичні та історичні портрети;
- виявляти протиріччя в позиціях, різні інтереси, потреби соціальних груп і окремих осіб та їх роль в історичних подіях;
- тлумачити поняття і терміни: «національна держава», «патріотизм», «шовінізм», «тоталітаризм», «фашизм», режим “санації” (оздоровлення), авторитаризм, федерація, конфедерація;
- виокремлювати основні риси демократичних та авторитарних режимів, встановлених в країнах Центральної та Східної Європи.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Світ і країни Центральної і Південно-Східної Європи наприкінці Першої світової війни та у 20-30-ті роки.	1/0/1	Становище після Першої світової війни. Утворення нових незалежних держав в Європі. Загальні риси і обставини їх розвитку.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
2.	Країни Центральної і Південно-Східної Європи у 20-30-ті роки.	1/0/1	Польща, Угорщина, Румунія, Чехословаччина, Болгарія та Югославія у 1918-39рр. Риси суспільного життя. Індустріальний розвиток. Зовнішня політика.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
3.	Польща у 20-30-ті роки.	1/0/1	Загострення політичній ситуації. Польща в 1918-1939 роках. Режим «санації». Українські землі у складі Польщі. Ю.Пілсудський. Початок діяльності ОУН.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
4.	Чехословаччина в 1918-1939 роках.	1/0/1	Чехословаччина в 1918-1939 роках. Т.Масарік. «Мюнхенська змова».	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні завдання.
5.	Угорщина у 20-30-ті роки.	1/0/1	Угорщина в 1918-1939 роках. Угорська Радянська республіка.	Участь в обговоренні.

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			М.Хорти. Загарбання Карпатської Русі.	Індивідуальні завдання.
6.	Румунія в 1918-1939 роках	1/0/1	Повоєнний стан країни. Особливості економічного і внутрішньополітичного розвитку. Режим І.Антонеску. Михай І.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
7.	Болгарія в 1918-1939 роках.	1/0/1	Особливості економічного і внутрішньополітичного розвитку Болгарії у повоєнні часи. Царанисти. Г.Димитров. Борис І.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
8.	Югославія в 1918-1939 роках.	1/0/1	Утворення Королівства сербів, хорватів, словенців. Видовданська конституція. Державний переворот та становлення фашистської диктатури	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
9.	Особливості авторитарних та фашистських режимів в країнах Центр. та Південно-Східної Європи.	1/0/1	Авторитарні режими в Європі. Тоталітарні режими: визначення, особливості. Фашизм. Більшовизм.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
10.	Загострення міжнародних стосунків наприкінці 30-х р.	1/0/1	Антикомінтернівський пакт. Аншлюс Австрії. Мюнхенська угода. Розчленування Чехословаччини. «Сталевий» пакт. Агресивна ось Берлін-Рим-Токіо. Погрози Польщі з боку Німеччини. Франко-британські гарантії. Розвиток кризи після 15 березня 1939 р.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
11.	Загострення міжнародних стосунків наприкінці 30-х р.	1/0/1	Англо-французько-радянські перемовини 1939 р. Радянсько-німецькі угоди 1939р. Пакт Рибентропа-Молотова. Таємні протоколи: зміст, сутність і наслідки. Доля українських територій.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
12.	Найважливіші досягнення науки і техніки, їх вплив на повсякденне життя людей.	1/0/1	Наука і техніка. Розвиток медицини. П.Ерліх. А.Флемінг. Розвиток аеронавтики і космонавтики. Початок інформативної ери та ін.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання
13.	Основні ідеї й течії у розвитку культури. Поява «масової культури». Нові напрямки в мистецтві та літературі, виникнення та	1/0/1	Основні ідеї й течії у розвитку культури. Поява «масової культури». Нові напрямки в мистецтві та літературі, виникнення та розвиток кінематографа. Видатні діячі розвитку культури.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	розвиток кінематографа.			
14.	Міжнародні жіночі рухи. Фемінізм. Олімпійський рух.	1/0/1	Міжнародні жіночі рухи. Фемінізм. Гендерні питання. Олімпійський рух. Видатні спортсмени і діячі Олімпійського руху.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання

Рекомендована література

1. Всесвітня історія. 1914-1939. За ред. Я.М. Бердичівського, Т.В. Ладиченко – К., 2000.
2. М.С. Рожик, М.З Єретенюк. Всесвітня історія. Новітні часи. 1914-1945 –К., 2000.
3. Новітня історія. 1917-1939. За ред. В.К. Фураєва – К., 2004.
4. Історія міжнародних відносин і зовнішньої політики (1919 - середина 2000-х рр.): метод. рек. до семінар. занять / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича / Андрій Іванович Горук (уклад.). — Чернівці : Рута, 2007. — 35с.
5. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. К.,1995.
6. Киссинджер Г. Дипломатія. Пер. с англ. В.В.Львова / Послесл. Г.А. Арбатова. - М., Ладомир, 1997. - 848 с.
7. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні відносини ХХ століття.- Київ: Школяр, 1999.- 255 с.
8. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи. Світова політика.- Київ: ФАДА, ЛТД. – 2001. – 224 с.
9. Кучменко Е. Історія міжнародних відносин ХХ ст.: Історико-політичне есе. — К. : ІПК ДСЗУ, 2007. — 369с.
10. Марущак Микола Йосипович. Історія дипломатії ХХ століття: Курс лекцій: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Військовий ін-т при Національному ун-ті "Львівська політехніка". — Л. : Бескид Біт, 2003. — 304с.
11. Салабай В. Історія міжнародних відносин і зовнішньої політики. ХХ-початок ХХІ ст.: Навч. посібник / Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана. — К. : КНЕУ, 2006. — 368с.
12. Салабай В. Ф., Дудко І. Д., Чуб М. П., Борисенко М. В. Історія міжнародних відносин і зовнішньої політики ХХ-ХХІ ст.: Навч.- метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана. — К. : КНЕУ, 2006. — 200с.

13. Рум'янцев В. О., Страхов М. М.: Історія України. Всесвітня історія ХХ ст. Посібник для вступників до ВНЗ України (рек. МОН України). – К., 2008.
14. Філіпенко А. С., Будкін В. С., Бутенко О. В., Вергун В. А., Гуменюк Б. І. Міжнародні економічні відносини: Історія міжнародних економічних відносин: Підручник для студ. екон. вузів і фак. / А.С. Філіпенко (відп.ред.). — К. : Либідь, 1992. — 191с.
- 15.21. Цветков Г. М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945 рр.: Навч. Посібник. - К.: Либідь, 1997.- 232 с.

Інформаційні ресурси:

1. Країни Центральної та Східної Європи в 20-30-х рр. ХХ ст. <http://zno.academia.in.ua> [http:](http://zno.academia.in.ua)
2. Країни центральної та Східної Європи у 1918-1939 рр. <https://pidru4niki.com> ›
3. zno.academia.in.ua/mod/book/view.php?id=1775
4. <http://www.history.univ.kiev.ua/kafedra-istori%D1%97-centralno%D1%97-ta-sxidno%D1%97-yevropi/>
5. Країни Центральної та Східної Європи у 1918-1930-ті рр ...<https://history.vn.ua> ›
6. Наукова бібліотека СНУ ім. В. Даля: <http://filelibsnu.at.ua>.
7. Електронна бібліотека: <http://www.info-library.com.ua/>.
8. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка www.library.univ.kiev.ua.
9. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>.
10. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	30
Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій	10
Індивідуальні завдання	30
Екзамен	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи),	для заліку

		практики	
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу, мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути подовжені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки, виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.